

VARNOST ŠTUDENTOV UNIVERZE V MARIBORU

GORAZD MEŠKO,¹ MOJCA TANCER VERBOTEN,²
ROK HACIN¹

¹ Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
gorazd.mesko@um.si, rok.hacin@um.si

² Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta, Maribor, Slovenija
mojca.tancer@um.si

Varnost študentov predstavlja predpogoj za uspešno izvajanje študijskega procesa na fakultetah. V prispevku predstavljamo rezultate pilotne študije o občutkih varnosti in zaznavah problemov pri študentih Univerze v Mariboru. Rezultati spletnega anketiranja, ki je potekalo v juliju in avgustu 2025, so pokazali, da je bil le manjši delež anketirancev žrtev kaznivih dejanj. Hkrati so študenti izpostavili, da so odnosi z drugimi študenti in profesorji dobri. Študenti zaznavajo več varnostnih problemov v kraju, kjer študirajo, in študentskih domovih, kot pa na samih fakultetah. Kot najpogostejšo obliko varnostnega problema na vseh omenjenih lokacijah so navedli prisotnost drog. Študenti so ocenili, da bi bile posledice viktimizacije s kriminaliteto za njih resne, predvsem pri kaznivih dejanjih z elementi spolnega in/ali fizičnega nasilja.

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.fvv.4.2025.16](https://doi.org/10.18690/um.fvv.4.2025.16)

ISBN

978-961-299-068-8

Ključne besede:

varnost,
kriminaliteta,
študenti,
fakultete,

Univerza v Mariboru

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.fvv.4.2025.16](https://doi.org/10.18690/um.fvv.4.2025.16)

ISBN
978-961-299-068-8

Keywords:

safety,
crime,
students,
faculties,
University of Maribor

SAFETY OF STUDENTS OF THE UNIVERSITY OF MARIBOR

GORAZD MEŠKO,¹ MOJCA TANCER VERBOTEN,²

ROK HACIN¹

¹ University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia
gorazd.mesko@um.si, rok.hacin@um.si

² University of Maribor, Faculty of Law, Maribor, Slovenia
mojca.tancer@um.si

Student safety is a prerequisite for the successful implementation of the study process at faculties. In this paper, we present the results of a pilot study on feelings of safety and perceptions of crime-related problems among students of the University of Maribor. The results of the online survey, which took place in July and August 2025, showed that only a small proportion of respondents were victims of crime. Students highlighted that relations with other students and professors are good. They have perceived more crime-related problems in the place where they study and in student dormitories than at the faculties themselves. Students indicated the presence of drugs as the most common form of crime-related problem at all the mentioned locations. They assessed that the consequences of crime victimisation would have serious consequences for them, especially with criminal offences with elements of sexual and/or physical violence.

University of Maribor Press

1 Uvod

Univerze so kompleksne organizacije, ki združujejo študente, osebje in druge deležnike, ki so del delovnega, študijskega in drugih procesov. Predpogoj za izvajanje aktivnosti na fakultetah oziroma univerzah, vključno z delovnimi in študijskimi procesi, je zagotovitev varnega okolja za vse deležnike (Corradi in Popham, 2022). Gledano globalno se je občutek negotovosti na univerzah pri študentih, kot tudi zaposlenih, v zadnjih 50 letih močno povečal in se še pogloblja zaradi različnih oblik kriminalitete na univerzitetnih kampusih (streljanja, posilstva ipd.) (Allen in Lengfellner, 2016; Ekpoh idr., 2020). Univerza v Mariboru se organizacijsko/lokacijsko razlikuje od večine tujih univerz, saj fakultete niso zgolj v mestu Maribor, temveč tudi v drugih slovenskih mestih (Brežice, Celje, Kranj, Krško Ljubljana). Kljub razpršenosti fakultet pa je univerza zavezana zagotavljanju varnega delovnega in študijskega okolja za zaposlene in študente na vseh lokacijah (Univerza v Mariboru, n. d.). V prispevku predstavljamo pilotno študijo o občutkih varnosti in zaznavah problemov pri študentih Univerze v Mariboru.

2 Pravni vidik varnosti študentov na Univerzi v Mariboru

V skladu z Listino o študentskih pravicah (ang. *Student Rights Charter*, v nadaljevanju: Listina), sprejeto v okviru Evropske študentske zveze v letu 2024, je vsak študent upravičen do vseh pravic in svoboščin, določenih v tej Listini, brez kakršne koli oblike diskriminacije (European Students' Union, [ESU], 2024). V Listini je posebej izpostavljeno, da imajo študenti pravico do izobraževanja brez diskriminacije in predsodkov, vključno z uporabo umetne inteligence in digitalnih orodij v izobraževanju, ob upoštevanju načel sorazmernosti uporabe takšnih orodij glede na zasebnost študentov, varnost informacijske tehnologije, preprečevanja diskriminacije in drugih temeljnih pravic. V Republiki Sloveniji je bila z novelo Zakona o visokem šolstvu (»Zakon o visokem šolstvu (ZViS)«, 2012; »Zakon o visokem šolstvu (ZViS-1)«, 2025; »Zakon za urejanje položaja študentov (ZUPŠ-1)«, 2022) v 7.b členu določena prepoved spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja v študijskem okolju. Tako je študentom sedaj tudi v zakonodaji priznana pravica do varnega študijskega okolja z ničelno toleranco do spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja, pri čemer so posamezni pojmi še posebej opredeljeni. V nadaljevanju je predvidena pristojnost ministra za visoko šolstvo za sprejem pravilnika, ki bo opredelil postopek obravnave zaznane kršitve. Univerze bodo te

določbe ustrezno vključile v svoje institucije po sprejetju vseh ustreznih pravnih podlag na nacionalni ravni.

Pred spremembo Statuta Univerze v Mariboru in uskladitvijo z novelo Zakona o visokem šolstvu je bilo v 221. členu Statuta Univerze v Mariboru (»Statut Univerze v Mariboru«, 2021) zagotovljeno varstvo pravic študentov, kamor seveda sodijo tudi viktimizacija ter posamezna odklonska ravnanja, zaradi katerih se študenti ne čutijo varne v svojem študijskem okolju. Študenti imajo možnost pristopa k postopku v okviru Univerze v Mariboru, če menijo, da je prišlo do kršitve posameznih pravic (»Statut Univerze v Mariboru«, 2021). V II. poglavju Kodeksa etičnega ravnanja Univerze v Mariboru (2021) je opredeljeno splošno etično načelo spoštovanje dostojanstva. Študenti in zaposleni morajo na Univerzi v Mariboru ustvarjati okolje, v katerem se spoštuje dostojanstvo brez nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja, bodisi od delodajalca ali predpostavljenih, bodisi od sodelavcev ali študentov Univerze v Mariboru. Zaščitene so tako žrtve nadlegovanja, trpinčenja ali spolnega nadlegovanja ter osebe, ki tej osebi pomagajo. Nihče ne sme biti izpostavljen povračilnim ukrepom (Univerza v Mariboru, 2021).

Visokošolske institucije se zavedajo odgovornosti za zagotavljanje varnega okolja, v katerem bo študijski proces nemoteno potekal in bodo študenti prisotni ter izpolnjevali svoje študijske obveznosti brez pritiska in brez strahu. Novela Zakona o visokem šolstvu je postavila višje zahteve po pravni opredelitvi tega področja in hkrati uzakonila ničelno toleranco do takšnega neustreznega ravnanja (»ZUPŠ-1«, 2022; »ZViS«, 2012; »ZViS-1«, 2025).

3 Pilotna študija o varnosti študentov Univerze v Mariboru

V juliju in avgustu 2025 je bilo izvedeno spletno anketiranje študentov Univerze v Mariboru. Na spletnem portalu 1ka (en klik anketa) je bila ustvarjena anketa o varnosti študentov Univerze v Mariboru in njihovih zaznavah varnostnih problemov na fakulteti, študentskem domu (če bivajo v študentskem domu) in kraju študija. Povezava do spletne ankete je bila posredovana vsem študentom Univerze v Mariboru na njihove univerzitetne poštne naslove. Uporabljen je bil prilagojen vprašalnik, ki je bil predhodno uporabljen v študijah o viktimizaciji, strahu pred kriminaliteto in zaznavi varnostnih problemov (Meško in Farrall, 1999; Meško idr., 2012; Pavlović, 1999; Vošnjak, 2011).

Anketo je izpolnilo 564 študentov, v vzorec pa je bilo vključenih 548 študentov. Anketiranci, ki niso odgovorili na vprašanja, ki so se nanašala na demografske podatke in/ali niso odgovorili na več kot 10 % vprašanj, niso bili vključeni v vzorec. V vzorcu je bilo 208 študentov (38,0 %) in 340 študentk (62,0 %). Večina anketirancev ni bivala v kraju študija (62,6 %). Anketiranci so prihajali z vseh fakultet Univerze v Mariboru: 1) Ekonomsko-poslovna fakulteta (62), 2) Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko (71), 3) Fakulteta za energetiko (6), 4) Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo (13), 5) Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo (15), 6) Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede (10), 7) Fakulteta za logistiko (18), 8) Fakulteta za naravoslovje in matematiko (34), 9) Fakulteta za organizacijske vede (42), 10) Fakulteta za strojništvo (30), 11) Fakulteta za turizem (4), 12) Fakulteta za varnostne vede (82), 13) Fakulteta za zdravstvene vede (19), 14) Filozofska fakulteta (56), 15) Medicinska fakulteta (23), 16) Pedagoška fakulteta (41) in 17) Pravna fakulteta (22).

V tabeli 1 so predstavljeni rezultati o pretekli viktimizaciji s kriminaliteto in izpostavljenosti stresu pri študentih Univerze v Mariboru. Večina študentov še ni bila žrtev kaznivih dejanj, približno polovica pa jih je izpostavila, da jim študij povzroča velik stres, vključno z občutkom anksioznosti.

Tabela 1: Viktimizacija in stres

	DA		NE		Ni odgovora	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
Ali ste že bili žrtev kaznivega dejanja v času študija v kraju, kjer študirate?	48	8,8	499	91,1	1	0,2
Ali je bil kdo izmed vaših sošolcev/študentov žrtev kaznivega dejanja?	120	21,9	423	77,2	5	0,9
Ali vam študij povzroča velik stres?	290	52,9	258	47,1	0	0,0
Ali se zaradi študija počutite anksiozno (občutite tesnobo)?	270	49,3	277	50,5	1	0,2
Ali vam fakulteta/univerza nudi dostop do storitev za ohranjanje duševnega zdravja?	274	50,0	256	46,7	18	3,3

Gledano celostno so odnosi in sodelovanje na fakultetah dobri (tabela 2). Študenti so najboljše ocenili odnose s sošolci, ki jim sledijo odnosi s profesorji. Najslabše ocene so bile na postavki o delanju razlik med študenti pri profesorjih, vendar vrednosti kažejo, da le manjši delež študentov zaznava, da profesorji med njimi delajo razlike.

Tabela 2: Odnosi na fakulteti

	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>S.O.</i>	<i>Mediana</i>	<i>Modus</i>
Odnosi med študenti so dobri.	545	4,13	0,85	4	4
Odnosi s profesorji so dobri.	546	4,03	0,83	4	4
Sodelovanje s profesorji je dobro.	544	3,92	0,87	4	4
S podporo zaposlenih na fakulteti/univerzi sem zadovoljen.	545	3,92	0,97	4	4
Sodelovanje med študenti je dobro.	546	3,82	1,02	4	4
Profesorji ne delajo razlik med študenti.	546	3,49	1,28	4	4

* Lestvica: 1 – Sploh se ne strinjam do 5 – Popolnoma se strinjam.

** *M* – Srednja vrednost, *S.O.* – Standardni odklon.

Iz tabele 3 je razvidno, da je prisotnost varnostnih problemov na fakultetah, kot jih zaznavajo študenti, nizka. Študenti so kot največji problem na fakulteti ocenili prisotnost prepovedanih drog ter nadlegovanje in diskriminacijo. Kot najmanj pereč problem so ocenili različne oblike nasilja, pri katerem bi bilo uporabljeno orožje, in spolne napade.

Tabela 3: Varnostni problemi na fakulteti

<i>Kako velik problem predstavljajo za študente na fakulteti, kjer študirate, naslednja odklonska ravnanja:</i>	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>S.O.</i>	<i>Mediana</i>	<i>Modus</i>
Nasilje z orožjem.	547	1,10	0,49	1	1
Spolni napadi.	547	1,21	0,60	1	1
Zločini iz sovraštva.	547	1,23	0,66	1	1
Zalezovanje.	545	1,25	0,64	1	1
Nasilje.	547	1,28	0,73	1	1
Premoženjska kriminaliteta (npr. tatvine).	547	1,34	0,73	1	1
Nadlegovanje.	547	1,39	0,77	1	1
Nadlegovanje in diskriminacija.	548	1,50	0,86	1	1
Droge.	547	1,52	0,91	1	1

* Lestvica: 1 – Sploh ni problem do 5 – Zelo velik problem.

** *M* – Srednja vrednost, *S.O.* – Standardni odklon.

Podobno kot pri zaznavi varnostnih problemov na fakulteti so študenti kot največji varnostni problem v kraju študija izpostavili prisotnost prepovedanih drog ter nasilje z orožjem kot najmanj pereč problem (tabela 4). V primerjavi z zaznavo varnostnih problemov na fakulteti so bile vrednosti pri zaznavah študentov o varnostnih problemih v kraju študija višje, zato lahko sklepamo, da fakulteta predstavlja bolj varen prostor, kot samo mesto, v katerem so fakultete (Brežice, Celje, Kranj, Krško Ljubljana).

Tabela 4: Varnostni problemi v kraju študija

<i>Kako velik problem predstavljajo za študente v kraju, kjer študirate, naslednja odklonska ravnanja:</i>	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>S.O.</i>	<i>Mediana</i>	<i>Modus</i>
Nasilje z orožjem.	543	1,55	0,87	1	1
Zločini iz sovraštva.	545	1,74	0,98	1	1
Zalezovanje.	543	1,77	1,01	1	1
Spolni napadi.	546	1,82	1,03	1	1
Zalezovanje na spletu.	545	1,98	1,18	2	1
Nasilje.	545	2,00	1,06	2	1
Nadlegovanje.	545	2,10	1,17	2	1
Nadlegovanje in diskriminacija.	544	2,19	1,19	2	1
Premoženjska kriminaliteta (npr. tatvine).	544	2,22	1,24	2	1
Droge.	542	2,40	1,32	2	1

* Lestvica: 1 – Sploh ni problem do 5 – Zelo velik problem.

** *M* – Srednja vrednost, *S.O.* – Standardni odklon.

Iz tabele 5 je razvidno, da manj kot polovica študentov v vzorcu, v času študija živi v študentskem domu. Tisti, ki bivajo v študentskem domu, kot največji varnostni problem, podobno kot pri fakulteti in kraju študija, zaznavajo prisotnost prepovedanih drog, kot najmanjši problem pa nasilje z orožjem. Primerjava zaznave varnosti pri študentih Univerze v Mariboru razkriva, da je najmanj varnostnih problemov na fakultetah, ki jim sledijo študentski domovi in kraj študija.

Tabela 5: Varnostni problemi v študentskem domu

<i>Kako velik problem predstavljajo za študente v študentskem domu, naslednja odklonska ravnanja:</i>	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>S.O.</i>	<i>Mediana</i>	<i>Modus</i>
Nasilje z orožjem.	206	1,19	0,65	1	1
Zločini iz sovraštva.	206	1,33	0,77	1	1
Nasilje.	206	1,35	0,77	1	1
Spolni napadi.	205	1,39	0,88	1	1
Zalezovanje na spletu.	206	1,40	0,91	1	1
Zalezovanje.	206	1,43	0,93	1	1
Nadlegovanje.	205	1,45	0,89	1	1
Nadlegovanje in diskriminacija.	206	1,48	0,92	1	1
Premoženjska kriminaliteta (npr. tatvine).	206	1,64	1,03	1	1
Droge.	206	1,86	1,26	1	1

* Lestvica: 1 – Sploh ni problem do 5 – Zelo velik problem.

** *M* – Srednja vrednost, *S.O.* – Standardni odklon.

V tabeli 6 so predstavljeni rezultati posledic viktimizacije za študente s kaznivimi dejanji. Študenti so izpostavili, da bi bile največje posledice za njih, če bi postali žrtev spolnega napada ali nasilja z orožjem. Hkrati so izpostavili, da bi najmanj posledic imelo zalezovanje na spletu in premoženjska kriminaliteta.

Tabela 6: Posledice viktimizacije

<i>Kako velike posledice bi bile za vaše življenje, če bi postali žrtev naslednjih odklonskih ravnanj:</i>	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>S.O.</i>	<i>Mediana</i>	<i>Modus</i>
Zalezovanje na spletu.	541	3,22	1,38	3	5
Premoženjska kriminaliteta (npr. tatvine).	540	3,31	1,21	3	3
Nadlegovanje in diskriminacija.	536	3,36	1,24	3	3
Nadlegovanje.	540	3,39	1,27	3	3
Nasilje.	539	3,52	1,23	4	4
Zalezovanje.	539	3,58	1,31	4	5
Zločini iz sovraštva.	540	3,60	1,27	4	5
Droge.	541	3,68	1,37	4	5
Nasilje z orožjem.	540	4,17	1,17	5	5
Spolni napadi.	539	4,44	1,20	5	5

* Lestvica: 1 – Sploh ne bi bilo posledic do 5 – Zelo velike posledice.

** *M* – Srednja vrednost, *S.O.* – Standardni odklon.

4 Razprava in zaključek

Za uspešno delovanje univerz in fakultet je potrebna zagotovitev varnosti. Študenti se ne bodo vpisovali na univerze oziroma fakultete ter se udeleževali predavanj in drugih aktivnosti, povezanih s študijskim procesom, če se ne bodo počutili varne. Enako bi lahko trdili za lokacije, kjer so fakultete oziroma kjer se izvaja študijski proces. Analiza pravnih vidikov varnosti študentov na Univerzi v Mariboru je pokazala celostno urejenost področja, ki ga poleg mednarodnih dokumentov, ki urejajo pravice študentov v Evropi, urejajo tudi Zakon o visokem šolstvu (»ZViS«, 2012; »ZViS-1«, 2025), Zakon za urejanja položaja študentov (»ZUPŠ-1«, 2022) in interni akti Univerze v Mariboru (»Statut Univerze v Mariboru«, 2021; Univerza v Mariboru, 2021).

Poleg pravne analize je bila izvedena tudi empirična študija, ki je izpostavila relativno nizko prisotnost varnostnih problemov na fakultetah, kot jih zaznavajo študenti Univerze v Mariboru. Kot največji problem na fakultetah so študenti izpostavili prisotnost prepovedanih drog. Izhajajoč iz rezultatov analiz pa lahko izpostavimo, da droge ne predstavljajo velikega problema na fakultetah; vrednosti pri vprašanju, kako velik problem na fakulteti predstavljajo droge, so bile 1,52 na 5-stopenjski lestvici. Razlog za nizko intenzivnost varnostnih problemov na fakultetah med drugim vidimo v dobrih odnosih in sodelovanju študentov s sošolci in profesorji. Študenti so ocenili varnostne probleme v študentskih domovih podobno kot na fakultetah, zato lahko sklepamo, da študentski domovi, v katerih je bivala približno tretjina anketirancev, predstavljajo varna območja za študente. Hkrati so študenti

prisotnost drog ocenili tudi kot največji varnostni problem v mestu, kjer študirajo. Univerze ne morejo nadzirati odklonskega vedenja in prisotnost kriminalitete zunaj svojih institucij, saj nimajo tovrstnih pristojnosti. Opozoriti pa moramo, na pomembnost varnega okolja v mestih, kjer so univerze/fakultete, saj visoka prisotnost kriminalitete zmanjšuje privlačnost kraja za življenje kot tudi za vpis na fakulteto, ki je v tovrstnem okolju. Kljub temu, lahko izpostavimo, da je Slovenija varna država z relativno nizko stopnjo kriminalitete v urbanih okoljih (Hacin, 2019; Meško in Hacin, 2024), kjer je večina fakultet, kar izpostavljajo tudi rezultati analiz, saj je bilo manj kot deset odstotkov anketiranih študentov v preteklosti žrtev kriminalitete.

Viri in literatura

- Allen, T. J. in Lengfeller, L. G. (2016). Campus violence: Improving safety in a university setting. *Professional Safety*, 61(2), 28–32.
- Corradi, A. in Popham, J. (2022). Safety in numbers: Security on campus and the importance of the corporatization of universities. *Security Journal*, 35, 628–648.
- Ekpoh, U. I., Edet, A. O. in Ukpong, N. N. (2020). Security challenges in Universities: Implications for safe school environment. *Journal of Educational and Social Research*, 10(6), 112–124.
- European Students' Union (ESU). (2024). *Student Rights Charter*. <https://esu-online.org/policies/student-rights-charter-2/>
- Hacin, R. (2019). Primerjava kriminalitete v slovenskih občinah. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 57–63). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru. <http://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/449>
- Meško, G. in Farrall, S. (1999). The social psychology of the fear of crime: A comparison of Slovenian, Scottish and Dutch local crime surveys. *Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja*, 35(2), 151–159.
- Meško, G. in Hacin, R. (ur.). (2024). *10. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: mirna, varna in inkluzivna družba ter varnost v lokalnih skupnostih* (1. izd.). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. doi:10.18690/um.fvv.10.2024
- Meško, G., Šifrer, J. in Vošnjak, L. (2012). Punitivnost, viktimizacija in strah pred kriminaliteto pri študentih varstvoslovja – rezultati spletne ankete. *Varstvoslovje*, 14(1), 75–96.
- Pavlović, Z. (1999). Mednarodni ankete o kriminaliteti oz. viktimizaciji Slovenija (Ljubljana) 1992–1993 (3. del). *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 50(2), 122–130.
- Statut Univerze v Mariboru. (2021, 2023). *Uradni list RS*, (41/21, 20/23, 100/23).
- Univerza v Mariboru. (2021). *Kodeks etičnega ravnanja Univerze v Mariboru*. <https://www.um.si/wp-content/uploads/2021/11/Kodeks-eticega-ravnanja-UM-NPB-1.pdf>
- Univerza v Mariboru. (n. d.). *Izobraževanje in študij*. <https://www.um.si/studij/>
- Vošnjak, L. (2011). *Strukturalna analiza socio-demografskega, socialnopsihološkega in celostnega modela zaskrbljenosti ljudi glede kriminalitete in sodobnih oblik negotovosti* [Doktorska disertacija]. Fakulteta za varnostne vede.
- Zakon o visokem šolstvu (ZViS). (2012, 2014, 2016, 2017, 2023). *Uradni list RS*, (32/12, 40/12, 109/12, 85/14, 75/16, 65/17, 102/23).
- Zakon o visokem šolstvu (ZViS-1). (2025). *Uradni list RS*, (56/25).
- Zakon za urejanje položaja študentov (ZUPŠ-1). (2022). *Uradni list RS*, (54/22).

